

siastes llegidors, que són més dels que es pensen i que si anessin forts d'ermilla com d'entusiasme ho tindriem tot resolt, que a LLIROIA ja no li pot passar com an aquella Administració de cert periòdic, no recordo bé si era El Far Radiant o El Fanal Apagat o L'Espelma Encesa... Sé qu'era una cosa com aixís de llum. No'l sabeu? Els el vui explicar. Va presentar-se-hi un individu a formular una queixa. Es va dirigir al que seia radera la taula tot dient:

—Deu lo guard. Un servidor és sotscritor, i...

—A caramba! Es vostè?...—li digué aixecant-se i allargant-li la mà el que feia d'administrador delatant la llarga llista dels inscrits...

No, ja poden estar tranquils. A LLIROIA si se'ns presentava el cas, tindriem de pèndreli el número, regirar talonaris, buscar notes, fins potser fer ensenyar la cèdula, tot l'aparato perquè l'individu sortís convençut de que'n tenim tants que'l trovar-ne un de sol no és feina gaire senzilla i encara hi afegiríem. No estranyi tant enrenou, perquè vé tanta gent a sotscriturars que ni temps ens donen de posar-los en ordre alfabètic.

EL SIMBOL

Recorts

Quan apareien al cimbell de Porta-barrada aquells tortirols de bromes que, com fúries d'infern portades pel trampol avenaven cap a Font-samallera, les dones del Carrer d'en Costa, que per repassar la bugada solien acomboiar-se totes al llarc de la paret de can Jeremies per lliurar-se de la calda que queia a l'era, entraven adalerades quiscuna a casa seva, i de can Mònic, de can Solfa, de can Girapells, de can Paiella, de can Llolla i fins de cala Matalena Comas, n'eixien unes alenades de fum benèit que enartaven. Després responien les xemeneies de can Fama-des, de cal Ros, de can Muntal,

de cal Cucut, de cal Xica-reina, de can Paxau, de cal Rinxo, i amb pocs moments tot el poble de Sant Hilari restava emmantellat d'un vel de fum de llor, flairós, blanc i puríssim que contrastava amb la negror dels núvols que s'enfilaven pels rocatars de Sulterra i es donaven la mà amb els de la Gabarra que s'estenien, per la serra de can Roureda, a fins a can Poi i els Campells. Nosaltres que solíem tenir l'aplec al cim del turó d'en Parés, aon aixecavem barraques, feiem cementiris, fons d'obra, i jugavem a «pasta la lluna», un cop veíem la mala cara del temps i sentíem qu'en Josep Abeià començava a voltar la campana grossa, ¡cames, ajudeu-me! baixavem les feixes del Mossu i després d'atravesar el corredor de can Rocasalva i la plaça de Baix ens endinzavem a casa meva fent cap al cobert de la llenya, que durant els mesos d'istiu el teníem convertit en cambra de les bugades.

La Tona, qu'era la bugadera, encara no'ns veia treurer el nas a la porta, ja'ns aparellava els rebissells prop del fogó, i mentres durava la maltempsada, ens feia dir el Trisagi que, nosaltres, esfereïts com estavem, solíem resar amb una devoció que pla de via esser agradívola a les oïdes del Deu de la Gloria.

Un cop la tempestat era passada, llavors ens repartia les figures que li havia portat la Rosa per fer quatre hores, i ens explicava com la campana grossa de Sant Hilari tenia la virtut d'espargir el mal temps, si en començar de ventar-la, les bromes no havien passat encara la serra de Porta-barrada. Ens contava que les bruixes eren les portadores de les pedregades; qu'el dia tretze de cada mes tenien un aplec a Font-samallera que presidia el mateix dimoni; i qu'els seus acorts eren sempre en dany de una persona, d'una família, de tot un poble o de tota una comarca. Recordo que sempre ens esmentava una tal Baldana de Ca-

rós i una tal Corbera que, pel que podrà veurer el llegidor, ja l'art de bruixeria hi era hereditari de la llur família. Tantes malvestats ens deia d'elles: com el portar-se'n les criatures dels breçols, donar mals esperits amb mates d'escarola, donar mals incurables, etz., que quan venia el vespre, no gosavem pas acostar-nos a la vora del foc, per por de que no'n baixés alguna pel canó de la xamaneia. I si aquell dia per sopar ens donaven escarola, amb quina por la menjavem!

Regirant temps endarrera les revistes literaries catalanes publicades durant la segona meitat del segle XIX, hi troví un trevall, que em feu recordar les contalles de la pobre Tona i poguí fer-me càrrec de que no era pas mancat de fonament lo qu'ella ens contava. Crec qu'els llegidors d'aquest setmanari el tenen de veurer amb gust, i aquí va, tal com el troví copiat:

«Dijous a vint y hu del mes de Fabrer any de la nativitat del Senyor mil sis cents y divuit, dins les Carcers reals de la Ciutat de Vich ahont es comedit territori. Essent personalment constituïts lo Magch. Señor Pere Joan Angellet procurador general de les baronies i Jurisdiccions del Il·lustre y noble Senyor Don Anton Vila de Savassona en Vich populat Senyor y baro dels Castells y termens de Savassona, Sau, etc. y lo Magch. Señor miser Martí Joan Campana Doctor en drets en la Ciutat de Vich populat Jutge y Assessor delegat de les dites baronies y termens ensemps ab mi Antoni Illa Notari i Seriva de dites baronies, lo Magch. Senyor Francesc Martines Doctor en medicina, Joan pau Pera cirurgia ciutadans de Vich, y Joan Font nunci comissatge de la Cort de la vila de Sallent bisbat de Vich per efecte de executar la Tortura en la persona de Francisca Solana viuda.

La qual de manament del dit Señor procurador general fou manada aportar y ajeguda en un